

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA**

z dnia 29 października 2003 r.

**W SPRAWIE WYKAZU DZIEDZIN PIEŁĘGNIARSTWA ORAZ
DZIEDZIN MAJĄCYCH ZASTOSOWANIE W OCHRONIE
ZDROWIA, W KTÓRYCH MOŻE BYĆ PROWADZONA
SPECJALIZACJA I KURSY KWALIFIKACYJNE, ORAZ
RAMOWYCH PROGRAMÓW SPECJALIZACJI DLA
PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH**

(Dz. U. Nr 197, poz. 1922)

- Wyciąg -

ZAŁĄCZNIK Nr 19

**RAMOWY PROGRAM BLOKU SPECJALISTYCZNEGO
SPECJALIZACJI W DZIEDZINIE PIEŁĘGNIARSTWA
RATUNKOWEGO DLA PIEŁĘGNIAREK**

I. Cel kształcenia

Przygotowanie pielęgniarki do realizacji zadań zawodowych wynikających z funkcji pielęgniarstwa w systemie ratownictwa medycznego.

II. Czas trwania specjalizacji

1. Łączna liczba godzin wynosi 1.111 godzin dydaktycznych.
2. Liczba godzin w bloku ogólnozawodowym wynosi 330 godzin.
3. Liczba godzin w bloku specjalistycznym wynosi 781 godzin, w tym w części teoretycznej 233 godziny, w części praktycznej 548 godzin.

III. Wykaz umiejętności będących przedmiotem kształcenia

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

1. Przedstawić medycynę ratunkową jako dziedzinę wiedzy medycznej oraz element systemu bezpieczeństwa publicznego.

**Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji
w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek**

2. Przedstawić organizację i funkcjonowanie jednostek ratownictwa medycznego.
3. Omówić systemy organizacyjne ratownictwa na świecie, w Europie oraz w Polsce.
4. Przedstawić zasady współpracy międzynarodowej w zdarzeniach nagłych.
5. Omówić akty prawne mające zastosowanie w Państwowym Ratownictwie Medycznym.
6. Uczestniczyć w tworzeniu systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego i realizowanych działaniach ratunkowych.
7. Uczestniczyć w organizowaniu i nadzorowaniu pracy jednostek systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego.
8. Określić rolę i zadania pielęgniarki w zintegrowanym systemie ratownictwa.
9. Uczestniczyć w opracowywaniu i realizacji lokalnych planów zabezpieczenia ratowniczego.
10. Organizować lub współorganizować akcję ratowniczą.
11. Podejmować działania ratujące życie i zdrowie osób, grup, społeczności w zdarzeniach jednostkowych lub masowych.
12. Stosować wytyczne i procedury postępowania w stanach nagłych oraz modyfikować czynności ratunkowe zależnie od wieku i stanu pacjenta oraz możliwości świadczenia pomocy.
13. Dobierać środki do ratowania pacjenta, diagnozowania, terapii i pielęgnowania oraz posługiwać się sprzętem medycznym wykorzystywanym w ratownictwie.
14. Dokonać wstępnej oceny stanu zdrowia pacjenta oraz monitorować jego stan we wszystkich etapach działań ratunkowych.
15. Ocenić efektywność działań ratunkowo-terapeutyczno-pielęgnacyjnych.
16. Doradzać i podejmować decyzje w zakresie medycznych działań ratunkowych.
17. Stosować zasady segregacji, ewakuacji i transportu rannych, poszkodowanych w wypadkach jednostkowych i masowych.
18. Współuczestniczyć w zabezpieczeniu i organizowaniu miejsca udzielania pomocy.
19. Przewidywać i oceniać reakcje tłumu w zdarzeniach jednostkowych i masowych oraz inicjować pożądane zachowania.

Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek

20. Komunikować się z pacjentem, rodziną, otoczeniem (uczestnikami zdarzeń nagłych), członkami zespołów ratowniczych.

21. Stosować przyjęte procedury powiadamiania i postępowania w przypadku stwierdzenia zdarzeń o charakterze kryminalnym, zgonu.

22. Dokumentować działania ratunkowo-terapeutyczno-pielęgnacyjne, zgodnie z dokumentacją właściwą dla jednostek ratownictwa, oraz nadzorować prawidłowość jej prowadzenia.

23. Stosować zasady dotyczące udostępniania i przechowywania dokumentacji medycznych działań ratunkowych.

24. Opracować standardy praktyki w pielęgniarstwie ratunkowym.

25. Oceniać jakość udzielanych medycznych świadczeń ratunkowych oraz podejmować działania ewaluacyjne.

26. Zapobiegać zakażeniom w jednostkach ratownictwa medycznego.

27. Organizować, integrować i kierować pracą zespołów ratunkowych i służb ratowniczych współdziałających w ramach systemu ratownictwa.

28. Współpracować w interdyscyplinarnych zespołach ratowniczych w zdarzeniach jednostkowych i masowych.

29. Utrzymywać w pełnej gotowości dostępne osobowe i techniczne środki służące do udzielania świadczeń zdrowotnych.

30. Współuczestniczyć w realizowaniu programów kształcenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy na różnych poziomach systemu edukacji społeczeństwa.

31. Uczestniczyć w kształceniu przed- i podyplomowym kadry pielęgniarskiej oraz personelu pomocniczego.

32. Współuczestniczyć w badaniach naukowych w dziedzinie medycyny ratunkowej.

33. Omówić problemy etyczne i społeczno-psychologiczne związane z ratownictwem medycznym.

34. Udzielić wsparcia emocjonalnego ofiarom nagłych zdarzeń, rodzinie i bliskim, poszkodowanych w obliczu niepomyślnych informacji.

35. Stosować metody i techniki radzenia sobie ze stresem oraz przeciwdziałać syndromowi wypalenia zawodowego.

IV. Plan nauczania

			STAŻ	
--	--	--	-------------	--

Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji
w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek

Lp.	MODUŁ	Teoria - liczba godzi n	placówka		Łączna liczba godzi n
				liczba godzi n	
1	2	3	4	5	6
I	Państwowe Ratownictwo Medyczne w zintegrowanym systemie ratowniczym	25	Centrum powiadamiania ratunkowego	32	57
II	Stany zagrożenia życia i zdrowia	160	Oddział intensywnej terapii dla dorosłych	70	652
			Oddział intensywnej terapii dla dzieci	70	
			Oddział intensywnej terapii kardiologicznej	35	
			Oddział chirurgii urazowej	70	
			Oddział neurochirurgii	35	
			Oddział neonatologii	35	
			Izba przyjęć ginekologiczno-położnicza	35	

Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji
w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek

			Szpitalny oddział ratunkowy	70	
			Zespół ratownictwa medycznego	72	
III	Organizacja i specyfika pracy pielęgniarki w jednostkach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego	18	Szpitalny oddział ratunkowy	24	42
IV	Prawne, etyczne oraz społeczno-psychologiczne aspekty medycyny ratunkowej	30	-	-	30
Łączna liczba godzin		233		548	781

V. Program nauczania

MODUŁ I. PAŃSTWOWE RATOWNICTWO MEDYCZNE W ZINTEGROWANYM SYSTEMIE RATOWNICZYM

1. Cel modułu

Zapoznanie pielęgniarki z organizacją i funkcjonowaniem Państwowego Ratownictwa Medycznego w zintegrowanym systemie ratowniczym.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- 1) przedstawić medycynę ratunkową jako dziedzinę wiedzy medycznej oraz element systemu bezpieczeństwa publicznego;

Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek

- 2) omówić struktury organizacyjne systemów ratownictwa w Polsce, Europie i na świecie;
- 3) wskazać zadania poszczególnych jednostek biorących udział w działaniach ratowniczych systemu ratownictwa w Polsce;
- 4) przedstawić i scharakteryzować zarządzanie kryzysowe w katastrofach, klęskach żywiołowych;
- 5) współuczestniczyć w opracowaniu lub samodzielnie opracować plan lub program zabezpieczenia medycznych działań ratunkowych;
- 6) wymienić i omówić strefy zagrożeń w wypadkach masowych i katastrofach;
- 7) omówić oznakowanie i międzynarodowe symbole stosowane w medycynie ratunkowej, medycynie katastrof;
- 8) omówić organizację i funkcjonowanie szpitalnego oddziału ratunkowego oraz innych jednostek wchodzących w skład systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego;
- 9) określić niezbędne zasoby ludzkie i rzeczowe w jednostkach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego;
- 10) omówić zasady finansowania Państwowego Ratownictwa Medycznego w Polsce;
- 11) omówić zadania realizowane przez pielęgniarkę w zintegrowanym systemie ratownictwa;
- 12) stosować zasady powiadamiania jednostek ratownictwa o sytuacjach zagrożeń, liczbie osób poszkodowanych, rodzaju wypadku masowego;
- 13) współuczestniczyć w organizacji ewakuacji ludzi z zagrożonego rejonu;
- 14) korzystać ze środków łączności w przypadkach nagłych zdarzeń zagrażających życiu lub zdrowiu.

3. Treści nauczania:

- 1) medycyna ratunkowa jako dziedzina wiedzy medycznej (teorie, koncepcje);
- 2) medycyna ratunkowa jako element systemu bezpieczeństwa publicznego w nagłych i nadzwyczajnych zagrożeniach cywilizacyjno-środowiskowych;
- 3) system ratownictwa i koordynacja służb ratowniczych w Polsce, Europie, na świecie;
- 4) zadania i kompetencje jednostek biorących udział w medycznych działaniach ratowniczych;

Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek

- 5) zarządzanie kryzysowe w wypadkach masowych i katastrofach; management ratowniczy, organizacja i kierowanie w zdarzeniach jednostkowych i masowych:
 - a) definicje i taksonomia katastrof,
 - b) projektowanie oraz opracowanie planów i programów zabezpieczenia medycznych działań ratowniczych,
 - c) międzynarodowe oznaczenia i symbole stosowane w medycynie ratunkowej i medycynie katastrof,
 - d) zasady ewakuacji;
- 6) struktura organizacyjna i funkcjonowanie jednostek systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (zasoby ludzkie, rzeczowe, finansowe):
 - a) centrum powiadamiania ratunkowego,
 - b) zespoły ratownictwa medycznego,
 - c) szpitalny oddział ratunkowy;
- 7) rola pielęgniarki w zintegrowanym systemie ratownictwa - zadania i funkcje w jednostkach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego.

MODUŁ II. STANY ZAGROŻENIA ŻYCIA I ZDROWIA

1. Cel modułu

Przygotowanie pielęgniarki do rozpoznawania stanów zagrożenia życia i zdrowia, podejmowania medycznych działań ratunkowych i pielęgnowania pacjentów w wyżej wskazanych stanach.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- 1) zdefiniować i różnicować stany zagrożenia życia i zdrowia w zależności od wieku pacjenta;
- 2) rozpoznać objawy wstrząsu i zróżnicować działania ratunkowe w zależności od jego rodzaju;
- 3) rozpoznać stany nagłe występujące w przebiegu ostrych chorób zagrażających życiu i zdrowiu;
- 4) ocenić stan pacjenta w urazach;
- 5) stosować standardy postępowania ratunkowego w urazach;
- 6) rozpoznać stany nagłe spowodowane działaniem substancji chemicznych;
- 7) rozpoznać stany nagłe spowodowane działaniem czynników środowiskowych;

**Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji
w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek**

- 8) ocenić stan zdrowia pacjenta w oparciu o przeprowadzone badanie fizykalne, analizę i interpretację badań diagnostycznych oraz monitorowanie funkcji i parametrów życiowych;
- 9) przygotować sprzęt i pacjenta do wykonania kaniulacji żył centralnych, wkłucia doopłucnowego i doszypikowego;
- 10) wykonać kaniulację żył obwodowych w miejscu zdarzenia;
- 11) zapewnić drożność dróg oddechowych przy użyciu dostępnych metod i środków;
- 12) wykonać intubację w stanach nagłych;
- 13) przygotować sprzęt i pacjenta do tracheotomii i konikotomii;
- 14) wykonać konikopunkcję w sytuacjach nagłych;
- 15) stosować metody i techniki pielęgnowania dróg oddechowych;
- 16) stosować zastępczą wentylację płuc;
- 17) prowadzić pośredni masaż serca;
- 18) wykonać defibrylację półautomatyczną (AED);
- 19) przygotować sprzęt i pacjenta do odbarczenia odmy opłucnowej;
- 20) prowadzić tlenoterapię;
- 21) tamować krwotoki i krwawienia;
- 22) ocenić ranę oraz dobrać środki i sposoby jej zaopatrzenia;
- 23) stosować unieruchomienia;
- 24) pobrać i zabezpieczyć materiał do badań diagnostycznych;
- 25) podawać leki i płyny infuzyjne zgodnie z obowiązującymi zasadami;
- 26) uczestniczyć w przetaczaniu krwi i preparatów krwiopochodnych oraz rozpoznać i podjąć działania zapobiegające rozwojowi wczesnych odczynów poprzetoczeniowych;
- 27) stosować metody i techniki zwalczania bólu;
- 28) przygotować pacjenta do anestezji;
- 29) uczestniczyć w analgezji i sedacji;
- 30) różnicować działania ratunkowe w pediatrii z uwzględnieniem wieku dziecka;
- 31) przygotować, stosować sprzęt i aparaturę będącą na wyposażeniu jednostek ratownictwa medycznego, zgodnie z zasadami Bezpieczeństwa i Higieny Pracy;
- 32) współuczestniczyć w zabezpieczeniu i organizowaniu miejsca udzielania pomocy;
- 33) zabezpieczać osoby znajdujące się w miejscu zagrożenia, wypadku, katastrofy, przeciwdziałać zwiększeniu liczby ofiar;

**Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji
w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek**

- 34) współpracować w działaniach zespołów interdyscyplinarnych;
- 35) realizować zadania wynikające z segregacji rannych i poszkodowanych;
- 36) organizować bezpieczny transport pacjenta;
- 37) zabezpieczyć, opisać i przekazać do depozytu dobra osobiste pacjenta nieprzytomnego lub pacjenta z ograniczoną świadomością;
- 38) prowadzić dokumentację obowiązującą w jednostkach ratownictwa medycznego;
- 39) zapobiegać zakażeniom w jednostkach ratownictwa medycznego;
- 40) zapewnić warunki godnego umierania;
- 41) zabezpieczyć zwłoki i dobra osobiste zmarłego zgodnie z obowiązującą procedurą.

3. Treści nauczania:

- 1) stany nagłego zagrożenia życia i zdrowia - ocena stanu zdrowia, diagnostyka:
 - a) wstrząs - rodzaje, patomechanizm, różnicowanie postępowania w zależności od rodzaju wstrząsu,
 - b) stany nagłe w chorobach: układu sercowo-naczyniowego, układu oddechowego, centralnego układu nerwowego oraz obwodowego układu nerwowego, układu pokarmowego, układu moczowo-płciowego, oczu, uszu, nosa, gardła, szczęki i żuchwy, skóry, zakaźnych, endokrynologicznych, reumatycznych i alergicznych, psychicznych, hematologicznych i onkologicznych, stany nagłe w zaburzeniach metabolicznych, w ginekologii i położnictwie,
 - c) urazy: wielonarządowe, czaszkowo-mózgowe, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kostno-stawowe,
 - d) stany nagłe spowodowane substancjami chemicznymi i działaniem czynników środowiskowych;
- 2) medyczne działania ratunkowe (standardy, algorytmy, procedury) w stanach zagrożenia życia i zdrowia:
 - a) zabiegi stosowane w stanach zagrożenia życia i zdrowia,
 - b) monitorowanie stanu zdrowia pacjenta,
 - c) zasady współpracy i koordynacja działań zespołowych w ratownictwie;
- 3) farmakoterapia w stanach zagrożenia życia i zdrowia:
 - a) wykaz leków i płynów infuzyjnych,

**Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji
w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek**

- b) działanie i interakcje leków,
- c) drogi i zasady podawania,
- d) zasady przechowywania;
- 4) podawanie krwi i preparatów krwiopochodnych:
 - a) badania serologiczne,
 - b) wskazania do przetaczania,
 - c) zasady przetaczania,
 - d) odczyny poprzetoczeniowe;
- 5) walka z bólem w stanach nagłych; anestezja, analgezja i sedacja;
- 6) specyfika działań ratunkowych w pediatrii;
- 7) sprzęt i aparatura stosowana do diagnostyki i działań ratunkowych w jednostkach ratownictwa medycznego;
- 8) zabezpieczenie i organizacja miejsca udzielania pomocy;
- 9) segregacja rannych i poszkodowanych; transport;
- 10) dokumentacja medyczna, obowiązująca w jednostkach ratownictwa medycznego;
- 11) zapobieganie zakażeniom w jednostkach ratownictwa medycznego;
- 12) umieranie i śmierć.

**MODUŁ III. ORGANIZACJA I SPECYFIKA PRACY
PIELĘGNIARKI W JEDNOSTKACH SYSTEMU
PAŃSTWOWEGO RATOWNICTWA MEDYCZNEGO**

1. Cel modułu

Przygotowanie pielęgniarki do organizowania i zarządzania pracą w jednostkach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- 1) projektować i organizować stanowiska pracy w jednostkach ratownictwa medycznego;
- 2) uczestniczyć w procesie rekrutacji, adaptacji zawodowej oraz kierowania zasobami ludzkimi w jednostce ratownictwa medycznego;
- 3) uczestniczyć w procesie kontroli i oceny pracownika w powiązaniu z systemem motywowania;
- 4) planować karierę zawodową;

Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek

- 5) opracować i wdrażać standardy praktyki z zakresu pielęgniarstwa ratunkowego;
- 6) zapewnić jakość udzielanych świadczeń zdrowotnych;
- 7) doskonalić stosowane metody pracy;
- 8) nadzorować przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony personelu z uwzględnieniem specyfiki pracy w jednostkach ratownictwa medycznego;
- 9) utrzymywać w stanie pełnej gotowości dostępne środki służące do udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 10) racjonalnie gospodarować powierzonym majątkiem jednostki;
- 11) współuczestniczyć w planowaniu i analizowaniu kosztów funkcjonowania jednostki ratownictwa medycznego;
- 12) dokonać oceny możliwości zawodowych udzielenia pomocy poszkodowanym;
- 13) dostosować język i zakres komunikatu do potrzeb i możliwości odbiorcy;
- 14) organizować, integrować i kierować pracą zespołów i służb ratowniczych współdziałających w systemie Państwowego Ratownictwa Medycznego;
- 15) nadzorować prawidłowość prowadzenia dokumentacji w jednostkach ratownictwa medycznego, zasad jej przechowywania i udostępniania;
- 16) planować i realizować szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy w społeczeństwie;
- 17) opracować i realizować programy kształcenia z zakresu medycznych działań ratunkowych dla personelu pielęgniarstwa i pomocniczego w ochronie zdrowia;
- 18) prowadzić szkolenia z zakresu resuscytacji krążeniowo-oddechowej dla różnych grup odbiorców;
- 19) współuczestniczyć lub realizować własne badania naukowe służące rozwojowi medycyny ratunkowej i pielęgniarstwa ratunkowego.

3. Treści nauczania:

- 1) planowanie oraz zarządzanie pracą zespołu pielęgniarstwa i pomocniczego w jednostce ratownictwa medycznego:
 - a) projektowanie i organizowanie stanowisk pracy,
 - b) rekrutacja personelu i kierowanie zasobami ludzkimi,
 - c) nadzór, ocenianie, system motywacji pracowników,
 - d) ochrona personelu, bezpieczeństwo i higiena pracy,
 - e) podnoszenie kwalifikacji zawodowych;

Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek

- 2) zarządzanie w jednostce ratownictwa medycznego - rola pielęgniarki:
 - a) finansowanie świadczeń zdrowotnych udzielanych w szpitalnym oddziale ratunkowym i zespole ratownictwa medycznego,
 - b) opracowanie i wdrażanie standardów praktyki,
 - c) zapewnienie jakości udzielanych świadczeń,
 - d) organizacja i koordynacja pracy jednostki,
 - e) utrzymywanie w pełnej gotowości stacjonarnych i mobilnych punktów ratowniczych,
 - f) gospodarowanie majątkiem trwałym i nietrwałym,
 - g) dokumentowanie pracy jednostki;
- 3) ocena możliwości zawodowych w zakresie udzielenia pomocy poszkodowanemu;
- 4) zasady prawidłowej komunikacji w jednostkach ratownictwa medycznego - zadania pielęgniarki:
 - a) pomiędzy interdyscyplinarnymi zespołami ratownictwa,
 - b) w ramach zespołów ratownictwa medycznego,
 - c) z uczestnikami zdarzeń,
 - d) z rodziną i bliskimi poszkodowanego;
- 5) pielęgniarka ratunkowa - edukator:
 - a) planowanie i prowadzenie szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy w społeczeństwie,
 - b) opracowanie i realizacja programów kształcenia z zakresu medycznych działań ratunkowych dla średniego oraz pomocniczego personelu ochrony zdrowia,
 - c) edukator w zakresie medycznych działań ratunkowych;
- 6) udział pielęgniarki w badaniach naukowych służących rozwojowi medycyny ratunkowej i pielęgniarstwa ratunkowego.

MODUŁ IV. PRAWNE, ETYCZNE ORAZ SPOŁECZNO- PSYCHOLOGICZNE ASPEKTY MEDYCyny RATUNKOWEJ

1. Cel modułu

Zapoznanie pielęgniarki z prawnymi, etycznymi i społeczno-psychologicznymi aspektami medycyny ratunkowej oraz przygotowanie jej do radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

2. Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek

- 1) zinterpretować akty prawne mające zastosowanie w systemie Państwowego Ratownictwa Medycznego;
- 2) określić zakres odpowiedzialności cywilnej, karnej oraz zawodowej pielęgniarki za podejmowane działania ratunkowe;
- 3) przedstawić procedurę powiadamiania organów ścigania o zaistnieniu (lub podejrzeniu zaistnienia) zdarzeń o charakterze kryminalnym;
- 4) określić i omówić dylematy etyczne współczesnej medycyny ratunkowej;
- 5) omówić reakcje i zachowania jednostki oraz grupy w nagłych zdarzeniach jednostkowych i masowych;
- 6) przewidywać i oceniać reakcje tłumu w zdarzeniach jednostkowych i masowych oraz inicjować pożądane zachowania;
- 7) udzielić wsparcia emocjonalnego ofiarom nagłych zdarzeń, rodzinie i bliskim poszkodowanych;
- 8) udzielić wsparcia pacjentowi i rodzinie w obliczu niepomyślnych informacji;
- 9) stosować metody i techniki radzenia sobie ze stresem;
- 10) przeciwdziałać wystąpieniu syndromu wypalenia zawodowego.

3. Treści nauczania:

- 1) akty prawne mające zastosowanie w systemie Państwowego Ratownictwa Medycznego:
 - a) odpowiedzialność cywilna, karna oraz zawodowa pielęgniarki ratunkowej,
 - b) ochrona danych osobowych;
- 2) elementy psychologii społecznej - reakcje grup społecznych i społeczeństwa na zdarzenia jednostkowe i masowe; psychologia tłumu, zjawiska skopofobii, teoria atrybucji, dyfuzja odpowiedzialności;
- 3) wybrane dylematy etyczne w medycynie ratunkowej:
 - a) segregacja pacjentów,
 - b) transplantacja,
 - c) przetaczanie krwi,
 - d) przekroczenie zakresu zgody,
 - e) pacjent nieletni, nieprzytomny, ubezwłasnowolniony,
 - f) brak możliwości udzielenia pomocy,
 - g) eutanazja,
 - h) tajemnica zawodowa;
- 4) stres i sytuacje trudne w pracy pielęgniarki ratunkowej:

**Kształcenie Podyplomowe – Specjalizacja – Program Specjalizacji
w Dziedzinie Pielęgniarstwa Ratunkowego dla Pielęgniarek**

- a) metody i techniki radzenia sobie ze stresem,
- b) syndrom wypalenia zawodowego;
- 5) postępowanie w zdarzeniach o charakterze kryminalnym:
 - a) zgony w miejscach publicznych,
 - b) zgony z przyczyn nieznanych,
 - c) samobójstwa, zabójstwa,
 - d) narażanie na utratę życia i zdrowia.

VI. Kwalifikacje kadry dydaktycznej

1. Organizator kształcenia zapewnia w przedmiotowej dziedzinie kształcenia wykładowców posiadających:

- 1) tytuł naukowy profesora w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
- 2) stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów;
- 3) stopień naukowy doktora w dziedzinie odpowiadającej tematyce wykładów.

2. Wykładowcami mogą być osoby mające nie mniej niż pięcioletni staż zawodowy w dziedzinie będącej przedmiotem specjalizacji, doświadczenie dydaktyczne oraz spełniają co najmniej jeden z warunków:

- 1) posiadają tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa;
- 2) posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego lub w dziedzinie pokrewnej;
- 3) posiadają specjalizację lekarską w dziedzinie medycyny odpowiadającą dziedzinie pielęgniarstwa będącej przedmiotem specjalizacji;
- 4) posiadają ukończone studia wyższe na kierunku mającym zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne kwalifikacje niezbędne do realizacji wybranych zagadnień.